

Hemelsplein

*Een novelle over Jacob Walbeeks
zoektocht naar waarheid*

© Bram Zoon 2012

Uitgever: Mijnbestseller.nl

Print: Printforce, Alphen aan de Rijn

ISBN: 9789461933164

Foto omslag: copyright *Koninklijke Eise Eisinga Planetarium*,
Franeker.

www.bakker-advies.nl

brambakker@bakker-advies.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Bram Zoon worden gekopieerd, gedownload, verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier.

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaardt de auteur geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de directe of indirecte gevolgen hiervan.

Hemelsplein

*Een novelle over Jacob Walbeeks
zoektocht naar waarheid*

Bram Zoon

*‘Maar leefde ik wel? Een rat leeft, een paard leeft,
maar ik?’*

Gerard Reve, 1923 – 2006.

*‘Ieder, die een belangrijk werk onderneemt,
dient zichzelf te vergeten.’*

Etty Hillesum, 1914 – 1943.

Overeenkomsten met personen en/of gebeurtenissen berusten op toeval en op de werkelijkheid.

Inhoud:

DEEL I

Eerste Hoofdstuk
Verlangen

7

Tweede Hoofdstuk
Een groter geheel

21

DEEL II

Derde Hoofdstuk
Afstand en nabijheid

27

Vierde Hoofdstuk
Hemelsplein

36

Vijfde Hoofdstuk
Een hevige storm breekt los

44

Zesde Hoofdstuk
Zelfonderzoek

48

Zevende Hoofdstuk
Overgave en openstelling

58

DEEL III

Achtste Hoofdstuk
De reis

65

Negende Hoofdstuk
Samenloop van toevalligheden

76

Tiende Hoofdstuk
True Hero under God

91

Dankwoord

108

DEEL I

Eerste hoofdstuk

Verlangen

Veel te vroeg, lang voor het afgaan van de wekkerradio, werd Jacob wakker. Hij sloeg zijn benen over de rand van het bed en peinsde. Na enige tijd kwam hij tot de slotsom dat hij zonder noemenswaardige aanleiding aan een niet langer te ontkennen gevoel van onbestemdheid ten prooi was gevallen. Jacob, een vroege vijftiger, kon zijn situatie op geen enkele wijze verklaren.

Was er iets gebeurd wat hij mogelijk over het hoofd had gezien? Een weggedrukte irritatie, een verdrongen teleurstelling? Misschien vergde hij de afgelopen tijd fysiek te veel van zichzelf en brak dit hem nu op. Zijn aanhoudende lusteloosheid was wellicht te verklaren door zijn kortademigheid. Wat anders kon zijn energie zo sluipend doen slinken?

Deze gemoedsgesteldheid kon door niets of niemand worden verklaard of verholpen. Vroeger zou hij er met het fanatiek rijden van wielervedstrijden wel bovenop zijn gekomen, maar die mogelijkheid was vanwege zijn slechte gezondheid weggevallen.

Nam hij de dingen wel zoals ze waren, speelde zijn karakter hem parten? Of zou alles gewoon overwaaien, zoals vorige keren. Hij was er ditmaal niet gerust op.

Het sterfbed van Jo, zijn lievelingstante, had hem bijzonder aangegrepen. De afgelopen dagen had hij bij haar gewaakt. 'Het kan nog wel even duren, gaat u maar naar huis,' zeiden ze in het hospice. Had hij dat maar niet gedaan. Zijn neef en nicht namen het waken over, hij zou pas overmorgen weer aan de beurt zijn.

Jacob kende echter een groter gewicht toe aan zijn neerslachtige stemming dan aan het onafwendbare einde van Jo, hoe verdrietig dat laatste ook was. Er speelde geen misplaatst egocentrisme, nee, dit kwam voort uit het onderscheid tussen voor- en achtergrond.

Zonder dat Jacob het wist, was hij op zoek naar iets wat niet afhankelijk was van afkomst, vooropleiding, de hoogte van bankrekeningen of een vriendin. Deze zaken deden er niet toe, in zoverre dat ze geen belemmering vormden om datgene waar hij onbewust naar zocht te kunnen vinden. Dat kon hij terugkijkend op zijn leven alleen maar beamen.

Het voorplein

Het is 1954, het jaar waarin de Tour de France zal starten vanuit het Olympisch Stadion te Amsterdam. Jacob mocht drie weken bij tante Jo logeren, helemaal in het verre, grote Amsterdam. Het was de allereerste keer.

Tante woonde in een keurige buurt vlak achter de Stadionweg. Als je de Stadionweg insloeg en een tijdje rechtdoor liep, doemde aan je linkerhand het Olympisch Stadion op. Dit stadion oefende bij de eerste aanblik meteen een sterke aantrekkingskracht op Jacob uit. Misschien kwam het door de sombere uitstraling van het gebouw? Als je zo kwam aanlopen, leek het op een onneembare vesting. Wat gebeurde er achter die zware, donkere muren?

Op een zondagmiddag was Jacob op het voorplein van het stadion met een paar andere jongens aan het knikkeren. Het schelle fluitje van de scheidsrechter en het rumoer van de tribunes waren goed te horen, maar hij besteedde er geen aandacht aan. Plotseling steeg er een enorm lawaai op uit de geheimzinnige arena, duizenden mensen joelden en juichten. Het klonk alsof er een vulkaan uitbarstte. De stad werd er secondelang door overmeesterd. Jacob was volledig overrompeld door de kracht en hevigheid ervan. Thuisclub 'Door Wilskracht Sterk' had gescoord.

Vanaf die dag was Jacob nog vaker op het voorplein te vinden; hij moest en zou een glimp van de kampioenen opvangen. Voor het stadion stonden twee indrukwekkende beelden: één van een sportman en één van een vrouw met een palmtak in haar hand. Ook de Marathontoren, met zijn grote betonnen bekken, stond op het voorplein. Daarin brandde in 1928 het Olympisch Vuur. Toen Jacob opgetogen aan tante vertelde over de zesenzeventig meter hoge toren, zei ze dat deze door die schotel er bovenop ook wel 'het asbakje van Amsterdam' werd genoemd.

'Als je niet smerig bent, heb je niet goed gespeeld,' zei ze iedere keer als hij weer morsig thuiskwam. Ze zag zijn schuldbewuste blik en wilde daar onder geen beding misbruik van maken.

Jo was de oudste van twee meisjes, Jacobs moeder was haar zusje. Ze was na het overlijden van grootvader op verzoek van grootmoeder meteen uit het toenmalige Indië teruggekeerd. Iemand moest immers de leiding overnemen van administratiekantoor *de Vennootschap*, een familiebedrijf dat dankzij opa tot grote wasdom was gekomen. De vooraanstaande zaak in Zuid-Oost had een netwerk van vestigingen, ook in het buitenland. De klanten bestonden voornamelijk uit ondernemers en leden van de burgerij. Tante was ongetrouwd en bestierde met overtuigingskracht, en met grootmoeder op de achtergrond, het nagelaten levenswerk van grootvader. Grootmoeders dood liet haar en haar zuster niet geheel onverwacht vermogend achter.

Het vermoeden bestond dat tante in Indië een grote liefde had gekend, maar deze geruchten werden eigenlijk nooit bevestigd of ontkend. In haar flat stond een fraaie secretaire met buikje. Iedere keer als Jacob naar de inhoud informeerde, zei ze: 'Ik heb geen geheimen, alleen daar mag je niet aankomen'. Jo was op en top dame, altijd prachtig gekleed, met een ontegenzeggelijk voornaam voorkomen. Ze sprak en schreef haar talen foutloos en bleef tot op hoge leeftijd verbonden aan de zaak. Met pensioen gaan wilde ze eenvoudigweg niet, ze was verknocht aan het werk. Tijdens haar vakanties reisde ze de hele wereld over, maar ze had tot aan het einde van haar lange leven een duidelijke voorkeur voor Amerika. Tante bezat een geweldig gevoel voor humor: de mensen uit de tram waarmee ze een praatje aanknoopte kon ze prachtig nadoen, zonder een spoor van hooghartigheid of dedain.

's Avonds las ze de krant, een boek, of luisterde naar de radio. Jacob fantaseerde in de tussentijd over wat er allemaal gebeurd was in het stadion. Wie triomfeerden er en maakten als trotse gladiatoren een ereronde door het stadion? Wie waren er als verliezers neergesabeld en door de donkere, eindeloze gangen weggesleept, afgedankt, als prooi voor de roofdieren? Eén ding was zeker: wanneer de winnaars later in de stad onthaald werden, knikten ze